

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Rep.: Sfințirea bisericii din Călărași (Hrastăș).
Prof. Dr. O. Bucevschi: Numele personale ale
Mântuitorului.

Prof. Dr. G. L. Muntean: Misiunea ucenicilor
Cronică. — Comunicate oficiale. — Concurs pen-
tru întregirea parohiei Gostila.

Sfințirea bisericii din Călărași (Hrastăș).

Credincioșilor noștri din comuna Călărași, protopopiatul Turzii, — unde românii, rupți în două confesiuni, sunt în minoritate față de unguri, — cu străduințe de ani de zile, sub conducerea vrednicului preot Gh. Mureșian, și cu jertfe mari le-a reușit să ridice o frumoasă biserică, chiar în mijlocul comunei.

Ca să se cunoască dintre celelalte trei biserici, și mai ales să se știe că e ortodoxă și românească, a fost zidită în stil curat ortodox, cu cupolă și fără turn, urmând să se zidească clopotnița separat. E poate singura biserică din Eparhia noastră zidită în acest fel. Pe lângă frumusețea externă, plină de armonie și soliditate, valoarea interioară a acestui stil se poate prețui numai după ce aziști la o slujbă religioasă. Plină de rezonanță, dată de cupolă și având o perfecție acustică, ecteniile rostite și cântările cântate se umplu de farmec, dând impresia că se înalță și se duc prin cupolă în cer. Serviciul religios devine majestos și impresionant, mult mai superior ca în bisericile noastre zidite în stil obișnuit ardelenesc. E o constatare verificată de toți cei ce au participat la sfințirea ei, săvârșită în ziua de 20 Dec. 1931.

Fiindcă biserica s'a terminat prea târziu, sfințirea s'a făcut numai în mod provizoriu, însă în cadre destul de sărbătorești, de către delegatul P. Sf. Sale episcopului nostru, P. On. prot. Dumitru Antal, revizor eparhial, împreună cu P. On. protopop tractual Iovian Mureșian, preoții Gh. Mureșian

din loc, Grig. Biji, prof. de rel. Turda, Gh. Onițiu-Războeni-Cetate, Nic. Radu-Mihai Viteazul, Nichita Avram-Oprișani, Emil Mureșan, capelan Turda. Strana a fost completată cu cântul frumos al cantorului Pavel Chețan din Lunca Mureșului.

La terminarea liturghiei delegatul P. Sf. Sale a rostit o cuvântare frumoasă, cu îndemn de a ne întoarce la credință și la Dumnezeu, singurul care ne va putea scoate din greutatea zilelor de astăzi, isvorite din prea mare preocupare materialistă. A lăudat jertfele credincioșilor aduse până acum pentru zidirea bisericii, îndemnându-i să mai facă o ultimă efortare și pentru achitarea datoriei ce le-a mai rămas, urmând pilda ctitorei răposate cu 5 zile mai înainte, a văduvei Anica Pop-Tănăsoaia, care a donat bisericii 60.000 Lei (din aceștia a avansat 20.000 cu cari s'a terminat interiorul) și 3 jug. de grădină.

Contribuția totală în bani a locuitorilor a fost de peste un milion. La aceștia s'au adăugat ajutoarele: dela Stat 18.000 Lei, dela județ 30.000, Cons. Eparhial 20.000, comuna politică 50.000 Lei și totatăția promiși etc. Icoanele de pe iconostas toate au fost donate. Zugrăveala păreților deasemenea s'a făcut din donații de Lei 7.500. Toți donatorii au fost amintiți cu numele, exprimând tuturor mulțumite.

A încheiat cu împărtășirea de binecuvântări arhieresti din partea P. Sf. Sale Episcopul nostru Nicolae.

După servirea parastasului pentru cti-

tora Anica Pop-Tănăsoaie, credincioșii au fost stropiți cu apă sfințită și miruiți.

Slujba frumoasă ce s'a făcut, mărită în efect prin acustica bisericii, a înălțat sufletește pe toți credincioșii prezenți, între cari s'au numărat și o seamă de oaspeți din Turda și satele vecine, apoi preotul unit și reformat din loc.

A urmat o masă comună dată de familia parohului, la care pe lângă delegatul P. Sf. Sale, protopopul tractual, preoții slujitori, d-nele preotese Onițiu și Em. Mureșian, d-nii Dr. I. Murgău, Dr. Mihail Moldovan, adv., D. Ianeș, director de bancă, N. Teușan, cu d-na, T. Oțel cu d-na, I. Mureșian, toți din Turda, Pr. Andrei Pop, preot gr.-cat., I. Biró pr. reformat cu dna, I. Pop cleric, D. Dragotă notar, M. Simon, A. Szilágyi și A. Kerekyi, antreprenorii bisericii, V. Radu și V. Pop, epitropi T. Găzdac, G. Muntean și I. Rațiu membrii în consiliul parohial etc.

S'au rostit toasturi din partea dlui Dr. M. Moldovan, prot. D. Antal, prot. I. Mureșian, Dr. Murgău, pr. Gr. Biji, pr. Andrei Pop, I. Biró, I. Oțel și pr. Emil Mureșian, mulțumind în numele parohului și familiei.

Toți ne-am despărțit cu gândul de a participa și la sfințirea ce se va face cu arhiepiscopul în cursul verii acestui an. **Rep.**

Numele personale ale Mântuitorului.

Revelațiunea divină și învățătura Bisericii atribue Mântuitorului nostru o serie de nume pline de înțeles dogmatic. Numele acestea s'ar putea clasifica în general în două grupe, după cum privesc pe Mântuitorul mai mult după firea Sa omenească, deosebindu-l de toți ceilalți oameni, sau mai mult după divinitatea Sa, determinând mai de aproape persoana divină și exprimând prin ce a devenit ea în mod concret persoana Mântuitorului.

Evident, cuprinsul unui scurt articol ocazional poate permite numai câteva fugitive creionări asupra acestei probleme, și nu o dezvoltare amănunțită a bogatului cuprins comprimat în fiecare nume atribuit Mântuitorului.

Mântuirea omenirii, potrivit hotărârii divine, s'a realizat prin încarnarea persoanei a doua a Sf. Treimi, astfel că persoana istorică, care a săvârșit real această mântuire este Dumnezeu adevărat și om adevărat: Dumnezeu-om.

Adevărul acesta, asupra căruia nu-i locul aci de insistat, trebuie considerat la expunerea tuturor celorlalte nume date Mântuitorului. Intrebuințat pentru numirea persoanei Mântuitorului, numele Dumnezeu-Om, în îndoita sa accentuare, se rapoartă fie la Omul, care e și Dumnezeu adevărat: *Dumnezeu-Om*, fie la persoana divină, care încarnându-se e și om adevărat: *Dumnezeu-Om*.

Ca *Om* primește Mântuitorul, la vestirea nașterii Sale omenești, din partea lui Dumnezeu Însuș drept *nume propriu* (Mat. 1, 21. Luca, 1, 31.) numirea: *Iisus* (forma grecească a ebraicului Iehosua, Iesua = mântuirea dată de Dumnezeu, Dumnezeu ajută, mântuitor). E numele împrumutat dela *oficiul* de mântuitor. Însuș Mântuitorul se numește pe Sine cu predilecție „Fiul Omului”, ceace înseamnă: Fiul Omului prin excelență, nu unul de rând, ci Cel făgăduit de Dumnezeu și așteptat de omenire ca s'o izbăvească din păcatul, pe care ea cu puterile ei nu-l putea înfrânge și înlătură. Deci Fiul Omului nu atât în senzul unui singur om, ci al întregii omeniri, implorat dela Dumnezeu și primit în fecioara Maria. Dar în urma faptului că-l caracterizează pe Mântuitorul după firea Sa omenească, numele acesta n'a prea intrat în circulație. Sf. apostoli și părinții bisericești îl numiau pe Mântuitorul mai mult „Fiul lui Dumnezeu”. Iar pentru creștinii din păgânism titlul profetic „Fiul Omului” nu era destul de lămuritor.

Firea omenească o vizează și numele „Fiul lui David”. Mântuitorul Însuș întrebuințează această expresie numai o singură dată (Mat. 22, 41 sq.) ca aluzie plină de tâlc aruncată fariseilor îndărătnici, cari pe acest titlu își bazau naționalismul lor îngust și nădejtile curat pământești legate de sosirea Mântuitorului: Fiul lui David. Dar numele amintite până acum nu exprimă direct demnitatea, ființa și superioarele însușiri interne ale persoanei Mântuitorului, prin care e capabilă această per-

soană de realizarea mântuirii și-i superioară tuturor celorlalți fii omenești. Lucrul acesta se exprimă prin numele: Hristos = Unsul = Mesia: Cel uns prin excelență cu Duh sf. (F. A. 4, 27; 10, 38; Evr. 1, 9.) Acest nume designează persoana, care primind ungere din partea divinității și în urma însușirilor divine de care dispune, astfel prin sine însaș e capabilă pentru toate funcțiile Mântuitorului și-i înfinit superioară tuturor celorlalți fii omenești. De altfel numele acesta, atât de bogat în cuprins, nu designează nici numai pe Fiul Omului, nici numai pe Fiul lui Dumnezeu, ci pe *Dumnezeu-Omul*.

În Vechiul Testament preoții, regii și profeții erau consacrați cu ulei sfânt, și astfel în chip accidental deveniau „unșii Domnului”. Iar Mântuitorul nu numai că a întrunit în persoana Sa aceste trei oficii în formă superioară, ci El — și numai El — în contrast cu aceia, este „Unsul substanțial”, căci în virtutea uniunii ipostatice firea Sa omenească e străbătută și impregnată de invizibila ungere a divinității. Această interpretare o dau numelui Hristos și sf. părinți. Hrisostom spune: „Numele „Hristos” îl numim noi un nume de persoană, fiindcă nu-i înțeles unilateral, ci designează o *natură dublă*. El Însuș s'a uns pe Sine Însuș, întrucât și-a uns trupul cu divinitatea Sa ca *Dumnezeu* și a fost uns ca *Om*, căci e în acelaș timp și una și alta”.

Compusul „Iisus Hristos”, pentru numirea solemnă a Mântuitorului, e întrebunțat în creștinism din tot începutul, fiindcă implică totodată și cuprinsul termenului „Fiul lui Dumnezeu”.

Persoana Mântuitorului, fiindcă și întrucât în funcția Sa mântuitoare e în strânsă legătură cu oamenii, e numită în vestirea profetică a nașterii Sale temporale (Is. 7, 14; Mat. 1, 23): Emanuil = Dumnezeu e cu noi. Sf. părinți afirmă că numele Emanuil se rapoartă la încarnațiunea Fiului lui Dumnezeu și înseamnă Dumnezeu-Om (Dumnezeu la noi) și totodată Mântuitor, salvatorul oamenilor (Dumnezeu pentru noi). Felul și chipul acestui „a fi cu noi” se determină în dicționarul bisericesc prin expresia Dumnezeu cel încarnat, și pentru a se deosebi persoana Mântuitorului de celelalte persoane divine, se spune: Cuvântul

(logosul) cel încarnat. Acest nume designând direct constituția specifică și ființa persoanei Mântuitorului, se potrivește foarte bine pentru caracterizarea obiectului doctrinei despre aceea persoană, cu atât mai mult fiindcă nu-i decât explicarea formală a cuprinsului numelui Hristos.

În seria numelor divine, termenul: Cuvântul = Logosul, designează persoana a doua a sf. Treimi (Mântuitorul) exprimând pregnant divinitatea ei, raportul de origine față de persoana primă a divinității și totodată specificul ei personal.

Caracterul divin supraomenesc al Mântuitorului vine eminent la expresie în cele trei nume: Hristos = Unsul, Fiul lui Dumnezeu și Domnul respective Domnul nostru. Numele acestea deoparte stau paralel cu cele trei nume ale persoanei lui Iisus, în starea de umilință, adică: Om, Fiul Omului și fratele oamenilor, de altă parte însă, le sunt opuse, fiind numele personale ale demnității Sale. Aceste nume, ca și cele trei omenești, se condiționează, explică și determină reciproc. Așa numele „Hristos”, formează contrastul numelui „Omul”, exprimând ființa superioară a persoanei lui Iisus, în sine sau după constituția sa; numele „Fiul lui Dumnezeu” e contrapus „Fiului Omului”, învederând originea acestei superioare ființi și rangul persoanei, așezând-o pe aceeaș cu Dumnezeu, și în fine „Domnul formează contrastul numelui „Frațele oamenilor” exprimând superioritatea peste oameni și toate creaturile, rezultată din cele două nume anterioare.

Numele Hristos, înlocuit și prin termenul „Sfântul” (Luca, 1, 35.) prezintă pe omul Iisus ca fiind în chip eminent sfânt de Dumnezeu, ca pe *ființa absolut sfântă și deamnă de adorare* ca și Însuș Dumnezeu. Acest sublim înțeles al numelui Hristos se lămurește îndeosebi prin numele „Fiul lui Dumnezeu”, care împreună ungera lui Hristos din partea lui Dumnezeu cu nașterea Sa din Tatăl. În urma faptului că iudeii necredincioși nu dedeau numelui Hristos înțelesul amintit, i se adăuge de obicei și expresia „Fiul lui Dumnezeu”, firește în accepția strictă și proprie, adică fiu adevărat și propriu al lui Dumnezeu-Tatăl. Prin numele „Fiul lui Dumnezeu” revelația divină exprimă — cum am spus —

caracterul superior al persoanei Mântuitorului, după cum rezultă din mărturiile Tatălui la botezul lui Iisus și Schimbarea la față. De altfel și Iisus Însuș își exprimă demnitatea Sa superioară cu numele „Fiul lui Dumnezeu“, și cu acelaș nume voește să fie numit, când pretinde recunoașterea demnității Sale.

Numele „Domnul“ respective „Domnul nostru“ dat lui Iisus, semnifică iarăș demnitatea Sa adevărat divină și absoluta stăpânire asupra oamenilor și tuturor creaturilor.

Am prins fugitiv și în puține cuvinte numai ceva din semnificația numelor personale ale Mântuitorului, analizându-le însă amănunțit și științific, se poate vedea cât de bogat e cuprinsul lor, și cum în lumina lor se lămurește opera mântuitoare realizată de Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului: Dumnezeu-Omul.

Prof. Dr. O. Bucévschi.

„PREDICA DE PE MUNTE“

Misiunea ucenicilor.

Mat. 5, 13—16.

Trecuseră numai puține momente, de când Iisus, din cercul ucenicilor săi a ales 12 bărbați, cărora le-a dat numele distinct de apostoli. Criteriile după cari au fost aleși, de sigur stau în strânsă legătură cu multele dovezi ale vredniciei, și credincioșiei față de dascălul lor. Cu aceea ocazie nu li s'a specificat nouile atribute și datorințe pe cari le vor avea de aci înainte ca apostoli. Mântuitorul a găsit cu cale să facă acest lucru, în fața mulțimei, pentruca pe deoparte apostolii, să se pătrundă mai adânc, de importanța misiunii încredințată lor, pe de alta mulțimea aderenților Lui, să vadă în apostoli pe delegații legitimi ai învățătorului lor.

Imediat după ce termină cu expunerea condițiilor cari singure sunt în măsură să asigure fericirea omului, Iisus îndreptându-și privirea numai spre ucenicii săi, în auzul mulțimei, schițează partea lor specială de contribuție la realizarea împărăției lui Dumnezeu între oameni, în 3 tablouri:

1. „Voi sunteți sarea pământului; iar dacă sarea se va strică, cu ce se va săra? Întru nimic nu mai este de treabă, fără numai a se arunca afară și a se călca de oameni“. (Mat. 5, 13.)

Sarea are proprietatea, de a da gust mâncărilor, de a feri de putreziciune și de a conserva.¹⁾

¹⁾ Amănunte asupra diferitelor soiuri de sare v. Strack-Billerbeck, 232—236.

În cazul când a pierdut aceste calități, e fără de preț, căci prin nici un mijloc nu și le mai poate redobândi.

Ceeace este sarea pentru alimentarea materială a omenirii, sunt apostolii pentru alimentarea sufletească a ei. Lumea prin progresul ce-l face răul, este amenințată de completa putrejună. Putrejună a și pătruns în organismul ei. Singuri apostolii dispun de medicina conservatoare. Activitatea lor misionară, orientată după directivele date de Mântuitorul, este absolut, necesară. Ei singuri pot da hrana cea sănătoasă și gustoasă după care omenirea năzuște.

Pierzând acest important scop misionar din vedere se pot asemăna cu sarea lipsită de proprietățile ei inerente. Precum aceea, fără de folos fiind este aruncată în stradă, ca să fie călcată de toți trecătorii, la fel și ei neglijenți fiind, își vor pierde orice drept, la mântuire, având ca răsplată condamnarea.¹⁾

2. „Voi sunteți lumina lumii. Nu poate cetea a se ascunde deasupra muntelui stând“:

„Nici aprind făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic și luminează tuturor celor ce sunt în casă“. (Mat. 5, 14, 15.)

Lumina este unul dintre puținii factori cari condiționează existența vieții pe Pământ. Viața în formele ei superioare este direct imposibilă fără acest factor. Omenirea tuturor timpurilor a fost conștientă de acest adevăr, de aceea în nesfârșitele ei preocupări de a selecționa puterile naturii înconjurătoare, a considerat Soarele, ca focar al luminii, drept prima putere din Univers. Soarele a fost zeificat.

Lumina în lumea ideilor omenirii are și un înțeles figurat. Ceeace pentru viața materială este lumina, (să-i zicem „materială“) pentru viața sufletească, este lumina internă spirituală, lumina cunoașterii. Focarul din care emană această lumină este Dumnezeu. Iudeii în special se foloseau de această însemnare figurată a noțiunii „lumină“. Un exemplu, cuvintele profetice ale lui Isaia (9, 2.) „Norodul cel ce ședea întru întunec, a văzut lumină mare, și celor ce ședea în laturea și umbra morții, lumină a răsărit lor“.

Mântuitorul în partea primă a versului 14, „Voi sunteți lumina lumii“ se folosește de uzul vorbirii propriu națiunii sale, intenționând să spună: Voi câți vă numiți ucenici ai mei, trebuie să fiți pentru viața sufletească a întregii omeniri, ceea ce soarele este pentru viața materială. Voi singuri cunoașteți adevărul suprem, cunoașteți pe adevăratul

¹⁾ Bornhäuser „Bergpredigt“, p. 40.

Dumnezeu și voința Lui, prin descoperirea ce v'am făcut-o Eu unicul fiu al Lui. Această cunoaștere, care luminează întreg sufletul, nu poate stă ascunsă numai în voi înșivă, ci trebuie adusă la cunoștința tuturor. Precum este împotriva naturii lucrurilor, ca cineva să aprindă o lumânare, și în loc s'o pună în feștec, în mijlocul camerei, pentru ca să lumineze tot ce e în jur, o ascunde; la fel este nefiresc, ca ajungând în posesiunea luminii sufletești, s'o ascundeți și s'o păstrați numai pentru voi. Din contră este o datorie a voastră să chemați sufletele la lumină. Întunecul ce stăpânește în lume, poate fi alungat numai dacă din lumina sufletului vostru se vor aprinde mii și mii de alte lumini. Lumină completă va fi abia în momentul când și ultima umbră sufletească se va șterge.

Cât este de nefiresc ca apostolii să se mărginească a păstra agoniseala spirituală numai pentru ei, evidențiază Iisus în al 3-lea tablou. „Nu poate cetatea a se ascunde deasupra muntelui stând“. Acest ultim tablou comparativ foarte probabil, că Mântuitorul îl avea înaintea ochilor. Și-a îndreptat privirile spre cetatea Safed care-și ridică cu mândrie zidurile pe vârful unei coline din vecinătate, și arătându-o apostolilor, a pus întrebarea: „se poate oare ascunde această cetate în fața privirilor noastre?“ Ea e pusă pe vârf de munte cu scopul de a domina, de a fi un punct de orientare pentru călătorii rătăciți.

La fel și voi, ca însoțitori ai mei sunteți ca niște cetăți așezate pe vârfuri de munți. A vă subtrage misiunii de propovăduitori ai adevărului și oblăduitori ai celor însetați după lumina sufletească, este aceeași imposibilitate, ca și acestei cetăți de a se ascunde vederii.

Din contră voi să fiți neîntrerupt lumina nestinsă în întunec, și cetatea ce se vede dela mare depărtare și ademenește pe călători prin frumusețea ei.

O lature tot atât de importantă, ca și propovăduirea adevărilor mântuitoare în activitatea misionară apostolică, este și practica morală. De aceea Iisus își încheie instrucțiile sale adresate exclusiv acestora prin cuvintele: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru, Cel din ceruri“. (Mat. 5, 16).

În noțiunea „lumină“ joacă un rol important și momentul etic. Lumina activează și protejează binele, în opoziție cu întunecul, care-i un mijloc și scut al celor rele. Apostolii fiind identificați cu lumina, înseamnă, că-s prototipi ai binelui etic.

Ei deci nu numai că au să propage omenirii o cunoaștere care singură activează viața morală, și care duce la sfințenie și viață vecinică, ci au obligamentul necondiționat, ca prin fapte să conștinească cuvântul propovăduit.

Cuvintele lor luminează fiind, faptele să nu-i degradeze. Predica lor este un medicament oferit lumii, iar faptele lor e proba puterii de acțiune binefăcătoare a medicamentului. Numai prin dovada concretă a faptelor, vor putea fi crezuți, că originea predicii lor nu este omenească, ci dela Dumnezeu. Prin faptele lor numai va fi proslăvit Dumnezeu. Cuvântul fără faptă mort este.

Prof. Dr. G. L. Muntean.

Sfințirea capelei din Vișeu-de-sus.

În Vișeu-de-sus al Maramureșului, comună mare, și centru de plasă, am avut de mult înființată parohie, n'a putut însă progresa din lipsa unui local de capelă co-răspunzătoare. Credincioșii noștri s'au strimtorit câțiva ani într'o cameră improprie a unui țaran, unde n'au încetat a se ruga lui Dumnezeu ca și 'n cea mai pompoasă catedrală. — După multe sbateri au ajuns să-și instaleze o capelă co-răspunzătoare în localul școlii de Arte și meserii. Sfințirea capelei s'a făcut în ziua de Duminecă, 20 Decembrie 1931, de către P. On. protopop Mihail Muntean, asistat de pr. Vasile Magdău și ieromonahii Pimen Moldovanu, Sebastian Sârcu, Sofronie Morariu și Visarion Săpânțan. Surprinderea cea mai plăcută a fost corul condus de dl inginer silvic Ursu, compus din intelectualii români din Vișeu, chiar fără deosebire de confesiune, din dna și dl ing. Vulpe, agronom reg. Călcescu, dna și dl Kreiter, greșier de jud., dș: învățătoare Timiș, Barbu, Tomoiagă, Petrovici, toate gr.-cat., dnii înv. Juga, Vasilescu, Mustață, Tătar, Pârvan etc.

La priceasnă a predicat ierom. Pimen Moldovan, apoi la sfârșitul liturghiei prot. M. Muntean ca delegat al P. Sf. Sale, arătând însemnătatea bisericii cu trecutul plin de suferințe. Ea a fost singura păstrătoare a conștiinței și unității noastre naționale. A încheiat împărțându-le binecuvântări arhieresti din partea Prea Sfinției Sale.

La sfințire au participat mulți credincioși, între ei mulți gr.-cat. Dintre autorități remarcăm pe dnii ing. Chirvasuți, Chi-

culiță, Frumușelu, Rătan, primpretor Sălăgean, căp. de grăniceri Grigorescu, direct. școlar Marcu, jud. Costrăcescu etc. Dintre preoții celorlalte confesii n'a participat nici unul, cu toate că au fost invitați.

Ne bucurăm că credincioșilor noștri din Vișeu-de-sus le-a reușit instalarea acestei capele într'un loc demn și corespunzător.

CRONICĂ

TĂLCUIRI CREȘTINEȘTI

I.

*Să nu dorești niciodată, ceea-ce ar trebui
Îndărăt de ziduri negre, — or perdele a dosi.*

II.

*A Domnului e răzburarea, zice litera Scripturii;
Însă omul neputinței — este-adesea prada urii.
Totuși, — tu în astă viață, când te răzbuni pe cineva
Nu-i plăți răul cu rău —
Căci, e-aproape de divin — astfel a te răzbuna.*

* * *

Fl. Mureșanu

În anul nou 1932, intrăm cu destulă îngrijorare, atât biserica cât și slujitorii ei. Singura nădejde mare și nebiruită ne-a rămas bunul Dumnezeu. Ca să ne facem vrednici de ajutorul lui trebuie fără sfială să ne scrutăm activitatea de până acum, dându-ne seama dacă ne-am făcut îndeajuns datoria, dacă am fost slujitori vrednici ai sfântului Său altar și am propovăduit cu toată râvna cuvântul evangheliei Sale. Relele dintre oameni și înstrăinarea de cele sfinte într'o măsură oarecare se datorește și nouă slujitorilor altarului și ca să se îndrepte năcazurile ce ne bântuie suntem datori să nu desperăm ca și cei ce n'au credință, ci îndoindu-ne puterile spirituale și duhovnicești să ne punem la lucru înzecit. Numai după munca ce vom depune pentru îndreptarea oamenilor și cu ei deodată și a năcazurilor ce-i apasă, ni se va judeca utilitatea și de slujbași ai statului și ai neamului. Să ajungem să ne prețuiască oamenii, nu după faptele înaintașilor ci după faptele noastre și atunci își vor schimba părerile. În aceste gânduri și îndemnuri urăm iubiților noștri cetitori „*an nou fericit*“.

d. a.

Maiorul Vărzar, care a adus atâta rușine pe capul oficerilor români preluați din armata austriacă, a fost degradat la

14 Decembrie și trimis la ocne să-și ispășească păcatul trădării de patrie.

Cetitorii noștri examinând mai de aproape pe complicii săi, Dobruschi Erzum, caporal și pe fruntașii Stalfy Simon, Casler Boruh și Rozenfeld Matus, vor înțelege că toți aceștia au fost minoritari și evrei, iar el însuși, deși tatăl lui a fost funcționar la „Transilvania“ din Sibiu și a murit în cinste, a avut o mamă unguroaică, din straturile de jos ale societății ungurești, deci n'a fost român curat și nici ungar neaș, ci corcitură, cum s'a dovedit, care nu s'a mulțumit cu rangul fruntaș de maior, nici cu salariul splendid ce îl primea ca flăcău, ci a trebuit să intre pentru bani în banda afurisiților, ca să-și vândă țara și patria, și să bea șampagne în societatea femeilor stricate.

Nemesis l-a ajuns și în fața judecătorilor cari l-au degradat, se spune că tremura ca jelatina și trebuia răzimat să nu cadă de pe picioare.

Oare vor înțelege cercurile conducătoare, din acest caz, că e de datoria lor, să examineze cu mai mare scrupulozitate cui încredințează destinele țării și pe cine pot să introducă în armată, în rândurile ofițerilor noștri?

O carte folositoare. De curând tipărirea ctitoriei lui Ștefan cel Mare și sfânt a scos la lumină o călăuză necesară oricărui creștin dornic de o renaștere spirituală conformă cu preceptele lui Iisus Christos, Mântuitorul lumii. Broșura e intitulată: „*Scurta călăuză a creștinului ortodox la primirea sfintelor taine a mărturisirii și cuminecării*“. În ea sunt concretizate străduințele asidue ale preoților din protopopiatul Lupsa. Cartea deși are un format modest, este isvorită din gândul curat de a canaliza preocupările creștinilor spre o viață nouă, care să le asigure mântuirea. Broșura (70 pg.) cuprinde două părți: I. Indigitați referitoare la mărturisire și II. Reguli pentru împărtășire. Întrucât aceste două taine sunt cele mai propice pentru mântuire, autorii nu pot fi decât aplaudați, întrucât au veșnic în cercul luminos al conștiinței mântuirea și mijloacele de a o dobândi. Broșura se află de vânzare și la Librăria Eparhială Cluj, cu prețul de 8 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 8327—1931.

Comunicat Oficial.

Ministerul Cultelor, în urma celor stabilite de comun acord cu administrația P. T. T., ne autorizează să comunicăm tuturor parohiilor și protoieriilor, că aprovizionarea timbrelor necesare corespondenței oficiale se va face până la 15 Ianuarie 1932, ca și în trecut, de către fiecare parohie sau protoierie în contul Ministerului Instrucțiunii publice și al Cultelor, eliberând oficiilor adevărurile respective.

În curând vom primi noi instrucțiuni de modul cum se va proceda dela 15 Ianuarie 1932, cu aprovizionarea timbrelor.
Cluj, la 29 Decembrie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 8187—1931.

COMUNICAT OFICIAL

„Asociația generală I. O. V. din România“, în publicația ei „Buletinul I. O. V.“ a adresat Cucernicilor Preoți un apel pentru a da sprijinul, ajutor și îndrumări comitetelor comunale în scopul împlinirii îndatoririlor ce le au de a susține pe invalizi, văduve și orfani.

Buletinul în care s'a tipărit acel apel a fost trimis fiecărui preot din raza acestei sfinte Episcopii.

Invităm pe toți cucernicii preoți să ajute asociația I. O. V. în sensul apelului ce l-au primit.

Cluj, la 22 Decembrie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 8080—1931.

Comunicat.

Avem informații că în unele parohii se mai menține și acum obiceiul de a se aranja clăci cu muzică, joc și băutură în post și în zilele de Dumineci și sărbători. Acest obicei barbar și demoralizator este oprit de rândurile noastre bisericesti și de legile civile ale statului.

Îndrumăm deci pe preoții noștri ca să caute toate mijloacele de convingere pentru împedecarea acestor clăci cu petrecere în posturile praznicelor celor mari, iar pe cei

ce calcă repausul duminical sau al sărbătorilor legale să-i arate forurilor civile pentru sancțiunile prescrise de lege.

Cluj, la 21 Decembrie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 8282—1931.

Proiect de lege pentru învățământul teologic.

Art. 1. Școlile pentru pregătirea clerului bisericii ortodoxe sunt: Seminariile, Academii și Facultățile de teologie.

Art. 2. Educațiunea și instrucțiunea clerului se începe în Seminarii, cari sunt școli pregătitoare de grad secundar și se desăvârșește în Academii și Facultăți de teologie, cari sunt institute teologice cu caracter superior.

Pentru pregătirea monahilor pot exista Seminarii speciale.

Art. 3. Seminariile și Academii teologice stau sub conducerea bisericii. Facultățile de teologie funcționează în cadrul Universităților și potrivit legii învățământului superior.

Art. 4. Seminariile au două cicluri: inferior și superior, dar pot funcționa și numai cu ciclul superior, cu absolvenți ai gimnaziilor, recrutați prin concurs.

Absolvenții Seminariilor vor fi admiși la examenul de bacalaureat, prevăzut de legea învățământului secundar.

Art. 5. Academii teologice au patru ani de studii. Studenții lor se recrutează dintre absolvenții cu bacalaureat ai seminariilor și ai liceelor.

Disciplinele teologice și examenele sunt aceleași ca și la cursurile de licență ale Facultăților de teologie.

Academii teologice conferă titlul de licențiat.

Art. 6. Sf. Sinod, ca cea mai înaltă autoritate pentru chestiunile spirituale, va vota (în conformitate cu legea de față) regulamente privitoare la programele de studii, la numirea profesorilor și la funcționarea școlilor teologice de sub conducerea bisericii.

Art. 7. Membrii corpului didactic dela școlile de sub conducerea bisericii, vor fi asimilați în pregătire și drepturi, astfel: cei ai Seminariilor, cu profesorii dela școlile secundare; iar cei a Academiiilor, cu profesorii agregați ai Universităților.

Art. 8. La instituirea, conform legii învățământului superior, a profesorilor și docenților în Facultățile de teologie, se va cere în prealabil aderența Sf. Sinod, care se va referi la puritatea doctrinei și la conduita morală a candidaților.

Sf. Sinod va cere avizul chiriarhului locului, care dacă suportă spesele pentru facultate ca în Bucovina din fondurile proprii, are și dreptul de control asupra gestiunii administrative.

Art. 9. Toate școlile teologice vor avea internate. Organizarea și funcționarea internatelor vor fi normate de Sf. Sinod prin regulamente speciale.

Art. 10. În fiecare eparhie va exista de regulă cel puțin o școală pentru pregătirea clerului, al cărei grad va fi stabilit, în conformitate cu dispozițiile regulamentare ale Sf. Sinod, de către organele de conducere ale Eparhiei.

Art. 11. Școli teologice noi sub conducerea bisericii, se pot înființa numai în înțelegere cu Ministerul Cultelor și Instrucțiunii, în caz că vor cere ajutorul material al Statului.

Art. 12. Sf. Sinod cu toată răspunderea ce-o are ca cea mai înaltă autoritate spirituală a bisericii ortodoxe române, menține unitatea de organizare și conducere a școlilor teologice de sub conducerea bisericii, exercită controlul necesar, prin ierarhul locului și prin delegați ai săi, pentru buna lor funcționare, și ia toate măsurile ce le va crede potrivite pentru ca aceste școli să-și îndeplinească misiunea lor de a crește pe seama bisericii preoți luminați și părinți duhovnicești plini de iubire și tragere de inimă pentru poporul cel drept credincios.

Art. 13. Cheltuielile personale și materiale pentru întreținerea școlilor teologice și a internatelor vor fi puse la dispoziția bisericii de către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii, potrivit art. 21 din Legea de organizare bisericească. (Statul are dreptul de control asupra întrebuintării sumelor puse la dispoziție bisericii.)

Art. 14. Toate drepturile câștigate până în prezent de membrii corpului didactic dela școlile teologice de sub conducerea bisericii, în baza legilor și dispozițiilor ministeriale, rămân în ființă.

Art. 15. Toate dispozițiile legilor anterioare, care contravin legii de față, se abrogă.

Art. 16. Prezenta lege va intra în vigoare la începutul anului școlar promulgării ei.

(ss) † Nicolae,
Mitropolitul Ardealului.

Sfântul Sinod în ședința sa dela 1 Dec. 1931 a decis ca acest proiect să se publice în gazetele oficiale ale bisericii, pentruca să fie studiat de cei competenți. Întrucât organele noastre subalterne sau persoane bine inițiate în această materie, află de bine a se pronunța asupra acestui proiect, își vor formula observările, complectările sau eventual studiile mai amănunțite asupra lui și le vor înainta aici până la 1 Februarie a. c., spre a putea fi înaintate din bună vreme Sfântului Sinod.

Consiliul eparhial.

Nr. 657—1931.

(1) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. II. *Gostila*, protopopiatul Dejului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele preotului din parohie, afară de salariul ce primește dela stat, sunt următoarele:

1. Casă parohială corespunzătoare, cu supraedificate economice bune și grădină în întindere de circa 800 st. p.

2. Sesiune parohială 14 jug. arători și fânaț de cl. I., pădure 4 jug. și pășune 6 jugăre.

3. Una merță (30 litri) porumb desfăcut dela fiecare fum și una zi de lucru.

4. Stola statorită în ședința Consiliului parohial din 21/XII a. c.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh își vor trimite cererile de concurs cu toate actele necesare acestui oficiu protopopesesc în termenul indicat și cu avizul nostru vor putea să se prezinte în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor prezenta și act de învoire dela Prea Sfințitul nostru Episcop, fără de care nu vor avea voie să se prezinte în parohie și nici nu vor putea fi puși în candidare.

Dej, în 22 Decembrie 1931.

Oficiul protopopesesc ort. rom. al Dejului, în conțelegere cu Consiliul parohial ort. rom. din Gostila.

Zaharie Man, protopop.